

Tlačový materiál

Súdny dvor oslavuje 20. výročie vstupu desiatich štátov do Európskej únie: nový ústavný okamih pre Európu

Obsah

Globálny vplyv	2
Úvod	2
Organizácia a fungovanie.....	2
Historická judikatúra.....	3
Súdne konania a pracovná záťaž	4
Všeobecný vývoj súdnej činnosti (návrhy na začatie prejudiciálneho konania) (2004 – 2024).....	5
Budovy	9

Globálny vplyv

Úvod

Znakom nových pristúpení je aj rozvíjajúca sa inštitúcia. Budovanie spoločnej budúcnosti pre všetky európske krajiny bolo viacstupňovým procesom od konca druhej svetovej vojny až po súčasnosť. So šiestimi zakladajúcimi štátmi v roku 1957 sa Európske spoločenstvo, neskôr Európska únia (EÚ), postupne rozširovalo, aby dosiahlo dnešných 27 členských štátov.

Zo všetkých po sebe nasledujúcich rozšírení bolo rozšírenie v roku 2004 to najväčšie. Dňa 1. mája 2004 prijala Únia naraz desať nových členských štátov: Českú republiku, Estónsko, Cyprus, Lotyšsko, Litvu, Maďarsko, Maltu, Poľsko, Slovensko a Slovinsko. Počet členských štátov sa tak zvýšil z 15 na 25.

Aký vplyv mala táto významná udalosť na súdnu inštitúciu Únie, najmä pokiaľ ide o jej organizáciu a fungovanie, ako aj jej pracovné zaťaženie?

Organizácia a fungovanie

- 10 sudcov bolo vymenovaných na Súdny dvor a 10 sudcov na Všeobecný súd ([Akt o podmienkach pristúpenia nových členských štátov k Európskej únii](#)).
- Počet generálnych advokátov na Súdnom dvore sa v roku 2004 nezmenil a zostal 8. Až v roku 2013 sa počet generálnych advokátov zvýšil na 11 (Zmluva stanovuje, že o zvýšenie počtu generálnych advokátov môže Súdny dvor požiadať Radu, ktorá rozhoduje jednomyselne – v súlade s [vyhlásením č. 38 pripojeným k Lisabonskej zmluve](#)).
- S cieľom umožniť Súdnemu dvoru a Všeobecnému súdu čeliť výzvam vyplývajúcim z rozšírenia bolo na základe Zmluvy z Nice zavedených niekoľko zmien, ktoré majú riešiť integráciu nových sudcov a dodatočné pracovné zaťaženie:
 - návrhy generálnych advokátov už nie sú nevyhnutne prednášané v každej veci. Ak sa Súdny dvor domnieva, že vo veci nevyvstane žiadna nová právna otázka, môže po vypočutí generálneho advokáta rozhodnúť, že o veci sa rozhodne bez návrhu generálneho advokáta.
 - Bola stanovená väzba medzi **počtom členských štátov a počtom sudcov**. V prípade Súdného dvora sa tento počet rovná počtu členských štátov. Pokiaľ ide o Všeobecný súd, je počet sudcov *prinajmenšom* rovnaký ako počet členských štátov s možnosťou prípadného zvýšenia počtu jeho sudcov.
 - Bola vytvorená **veľká komora**, ktorej počet sudcov bol štatútom stanovený na trinásť (v súčasnosti pätnásť). Tomuto rozhodovaciemu zloženiu, pred ktorým sa prejednávajú najdôležitejšie veci, predsedá predseda Súdného dvora a jeho členom je takisto jeho podpredseda.

- Došlo k zmene **rozdelenia právomocí medzi Súdny dvorom a Všeobecným súdom**: Všeobecný súd je od tohto okamihu príslušný rozhodovať v prvom stupni o všetkých žalobách s výnimkou niektorých osobitných žalôb.
- Všeobecnému súdu bola priznaná právomoc rozhodovať o **prejudiciálnych otázkach** v osobitných oblastiach určených štatútom. Táto právomoc nebola zatiaľ vykonaná. V novembri 2022 však Súdny dvor predložil Európskemu parlamentu a Rade legislatívnu žiadosť s cieľom jednak preniesť na Všeobecný súd právomoc Súdneho dvora rozhodovať o prejudiciálnych otázkach v šiestich osobitných oblastiach (daň z pridanej hodnoty, spotrebné dane, colný kódex, colné zaradenie tovarov v kombinovanej nomenklatúre, náhrady a pomoc cestujúcim, ako aj systém obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov) a jednak rozšíriť pôsobnosť mechanizmu predchádzajúceho prijatia odvolaní proti rozhodnutiam Všeobecného súdu (pôvodne nadobudol účinnosť v máji 2019).

• **Počet zamestnancov inštitúcie sa zvýšil** z 1 010 (v roku 2000) na 1 140 (v roku 2003) a následne na 1 641 (v roku 2004).

Rok	2000	2003	2004	2005	2007	2010	2015	2020	2022	2023
Pracovné miesta zahrnuté do rozpočtu	1 010	1 140	1 641	1 743	1 882	1 927	1 998	2 073	2 110	2 302

• Rovnako rástol aj rozpočet inštitúcie.

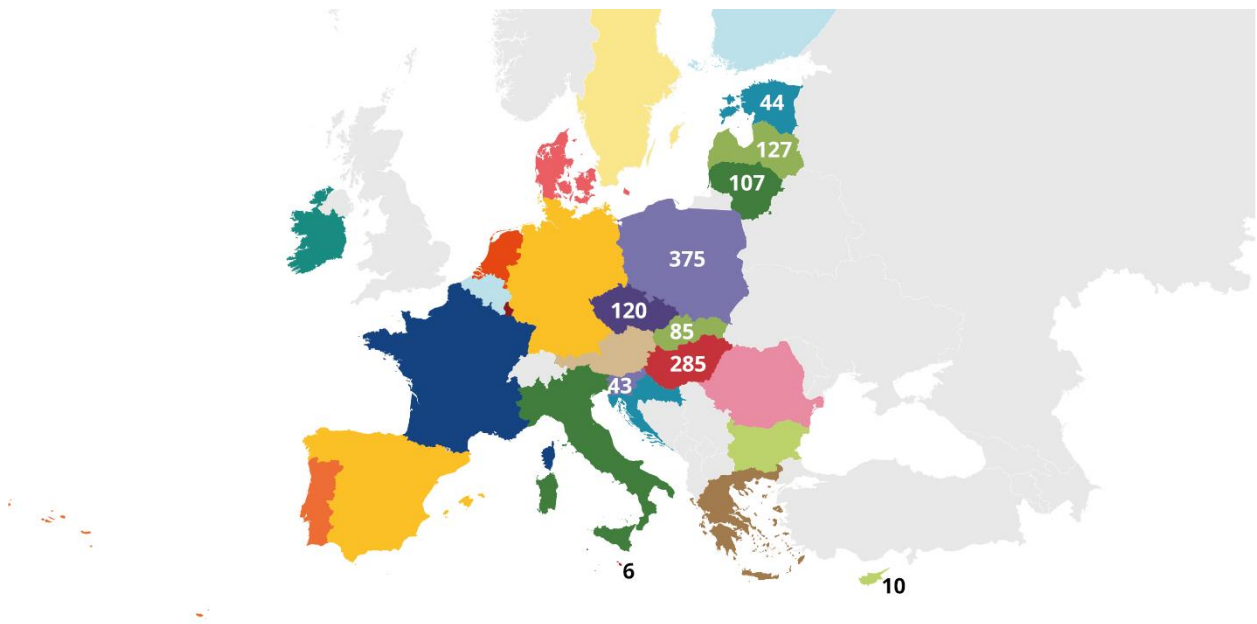
Rok	2000	2003	2004	2005	2007	2010	2015	2020	2022	2023
Rozpočet v mil. €	131,3	150,6	235	229	272,2	329,3	357,1	436,6	464,8	486

Historická judikatúra

V rámci pristúpenia v roku 2004 inštitúcia vybrala počiatočný zoznam 57 rozsudkov z rokov 1954 až 2000, ktoré pôvodne preložili a revidovali vnútroštátne prekladateľské centrá a dokončili jazykové oddelenia Súdneho dvora (https://curia.europa.eu/jcms/jcms/Jo2_14955/sk/).

Súdne konania a pracovná záťaž

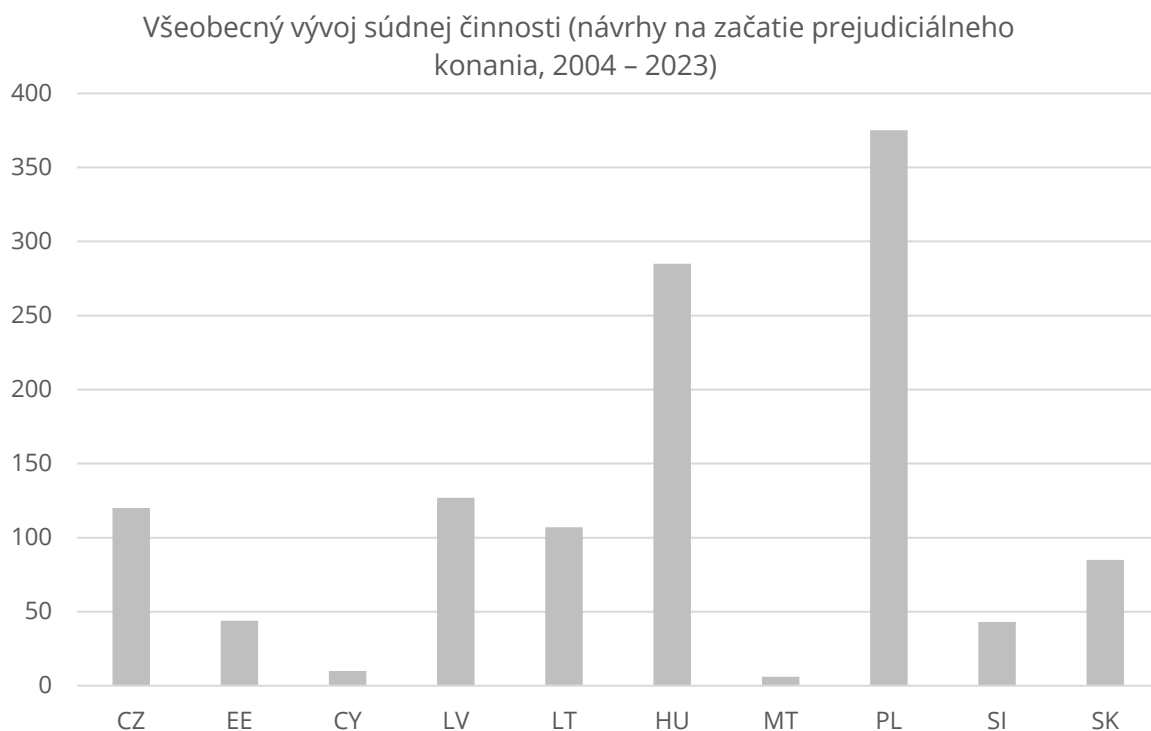
- Členské štáty, ktoré pristúpili v roku 2004, významne prispeli k tvorbe európskeho práva: v období od 1. mája 2004 do 31. marca 2024 podali sudy desiatich pristupujúcich členských štátov spolu **1 202** návrhov na začatie prejudiciálneho konania.
- Prvé prejudiciálne otázky boli predložené už v roku 2004 (2 veci pochádzajúce z Maďarska).
- Počet podaných návrhov na začatie prejudiciálneho konania zostal počas prvých rokov relatívne nízky (menej ako 10 v roku 2006). Potom sa výrazne zvyšoval (20 v roku 2008, 45 v roku 2011, 65 v roku 2014, 103 v roku 2020), aby sa následne stabilizoval na súčasnej úrovni (120 v roku 2023).

Všeobecný vývoj súdnej činnosti (návrhy na začatie prejudiciálneho konania) (2004 – 2024¹)

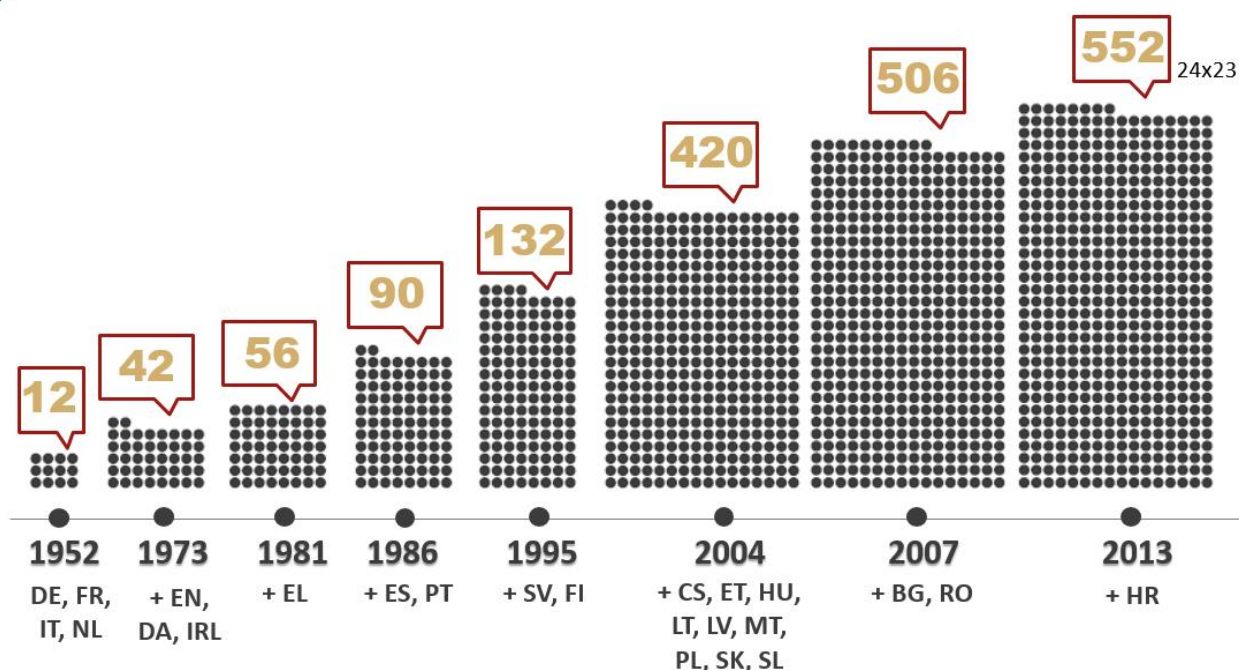
Roky	Česká republika	Estónsko	Cyprus	Lotyšsko	Litva	Maďarsko	Malta	Poľsko	Slovinsko	Slovensko
2004	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0
2005	1	0	0	0	0	3	0	1	0	0
2006	3	0	0	0	1	4	0	2	0	1
2007	2	2	0	0	1	2	0	7	0	1
2008	1	2	1	3	3	6	0	4	0	0
2009	5	2	1	4	3	10	1	10	2	1
2010	3	0	0	3	2	6	0	8	1	5
2011	5	1	0	10	1	13	0	11	1	3
2012	7	5	0	5	2	18	1	6	0	9
2013	7	3	3	5	10	20	0	11	1	4
2014	6	0	2	7	6	23	0	14	4	3
2015	8	2	0	9	8	14	0	15	5	5
2016	5	1	0	9	8	15	1	19	3	6
2017	4	7	0	5	10	22	0	19	3	6
2018	12	2	1	5	6	29	0	31	2	6
2019	5	3	1	12	7	20	1	39	5	10
2020	9	3	0	17	7	18	0	41	2	6
2021	8	2	0	12	15	17	0	34	7	2
2022	13	4	0	4	6	20	0	39	0	7
2023	12	4	1	15	6	18	2	48	6	8
2024	4	1	0	2	5	5	0	16	1	2
Spolu	120	44	10	127	107	285	6	375	43	85

¹ K 31. marcu 2024.

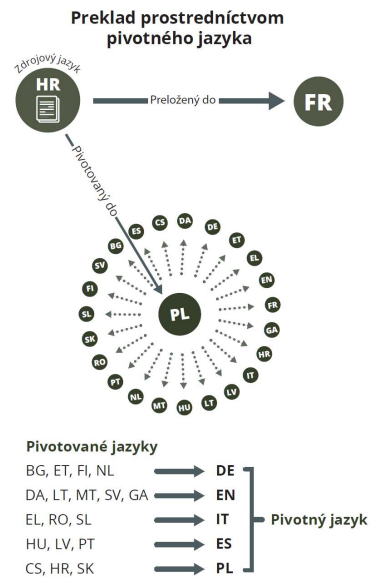
- Rozšírenie v roku 2004 malo významný vplyv aj na **jazykový režim** Súdneho dvora Európskej únie.
- Pri svojom vzniku v roku 1952 malo Európske spoločenstvo uhlia a ocele (ESUO) 4 úradné jazyky, ale následné rozšírenia tento počet zvýšili: 7 úradných jazykov v roku 1974, 8 v roku 1981, 10 v roku 1986, 12 v roku 1995 a **celkovo 21 úradných jazykov v roku 2004**. Následné rozšírenia zvýšili tento počet na súčasných 24 úradných jazykov.
- Veci môžu byť predložené a prejednávané na Súdnom dvore a Všeobecnom súde v každom z 24 úradných jazykov, pričom rozhodnutia prijaté oboma súdmi sú dostupné vo všetkých 24 úradných jazykoch, pokiaľ nie je stanovená výnimka. Ide o zásadu úplnej viacjazyčnosti.
- „Súdny dvor zriadi lingvistický servis zložený z odborníkov, ktorí majú príslušné právne znalosti a dôkladne ovládajú niekoľko úradných jazykov Únie.“ (článok 42 rokovacieho poriadku).
- Toto zvýšenie počtu úradných jazykov viedlo k prudkému nárastu počtu jazykových kombinácií: z 12 v roku 1952 na 420 v roku 2004 (v súčasnosti 552).

JAZYKOVÉ KOMBINÁCIE

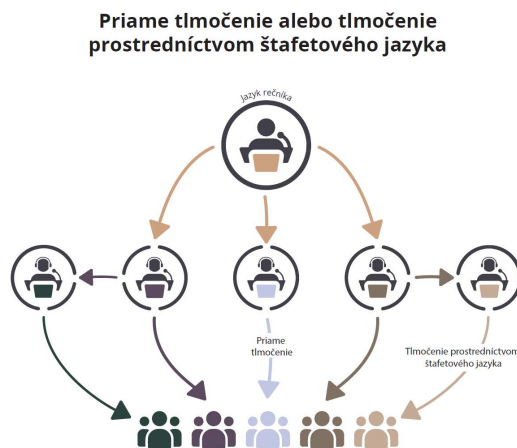
- Najmä po rozšírení v roku 2004 Súdny dvor a Všeobecný súd postupne zaviedli sériu opatrení zameraných na zvýšenie efektívnosti a obmedzenie pracovnej záťaže v oblasti prekladov. Prehodnotili tak svoju prax, pokiaľ ide o uverejňovanie rozsudkov a uznesení (selektívne uverejňovanie). Podobne sa skrátila dĺžka dokumentov, ktoré sa majú preložiť, a zrušila sa správa pre pojednávanie na Súdnom dvore. Okrem toho od roku 2013 môže Všeobecný súd rozhodnúť o uverejnení rozsudku *in extenso* len v jazyku konania, ako aj o tom, že v ostatných jazykoch sa vypracujú výňatky, pričom sa uvedú len tie časti rozsudku, ktoré Všeobecný súd považuje za vhodné uverejniť. V roku 2014 to viedlo k 40 % zníženiu pracovnej záťaže v oblasti prekladov.
- Ďalším opatrením prijatým v súvislosti s rozšírením v roku 2004 je zavedenie systému prekladov z tzv. „pivotných“ jazykov popri priamom preklade z pôvodného jazyka. S cieľom zvládnuť rastúci počet jazykových kombinácií vyplývajúci z nárastu počtu úradných jazykov bolo rozhodnuté, že ak nebude možné zabezpečiť priamy preklad, bude sa prekladať prostredníctvom nemčiny, angličtiny, španielčiny, taliančiny a od roku 2019 aj poľštiny. Tieto jazyky sa nazývajú „pivotné jazyky“, pretože texty napísané vo všetkých ostatných jazykoch (teda jazykoch, z ktorých sa pivotný preklad vytvára) sa podľa vopred stanovených kombinácií preložia do jedného z týchto piatich jazykov a až následne sa preložia do požadovaných jazykov, ako je znázornené na nasledujúcom obrázku. Vzhľadom na osobitnú úlohu francúzštiny (jazyk dialógu medzi sudcami v konaní) sú preklady z francúzštiny do všetkých ostatných jazykov vždy priamymi prekladmi. Oddelenie právnych prekladov do francúzštiny pokrýva všetky úradné jazyky EÚ.

Preklad prostredníctvom pivotných jazykov

Pokiaľ ide o tlmočníkov, tí čoraz častejšie používajú tzv. „štafetovú“ a „obrátenú“ techniku tlmočenia, aby vždy zabezpečili tlmočenie aj do tých najmenej bežných jazykových kombinácií. V prvom prípade sa tlmočenie neposkytuje priamo z jazyka rečníka, ale prostredníctvom tlmočenia, ktoré zabezpečuje iný tlmočník; v druhom prípade sa tlmočenie z jazyka rečníka zverí tlmočníkovi z toho istého materinského jazyka, ktorý je schopný tlmočiť jeho prejav do iného jazyka.

Priame tlmočenie alebo tlmočenie prostredníctvom štafetového jazyka

Budovy

Pokiaľ ide o budovy, rozšírenie v roku 2004 viedlo k rozšíreniu a renovácii justičného paláca, v ktorom sídli Súdny dvor od roku 1972 a ktorý sa nachádza v Luxemburgu na návrší Kirchberg (pozri históriu budov: https://curia.europa.eu/jcms/jcms/p1_3943801/sk/).